

60. výročí vzniku Sovětské armády — 60 let úspěchů při obraně socialismu a míru

Uplynulý rok byl ve všech zemích socialistického společenství ve znamení 60. výročí Velké říjnové socialistické revoluce, ve znamení hrdé bilance budování socialistického společenského zřízení. Nešlo přitom jen o připomenutí historické události z roku 1917, ale především o ukázání přímého vztahu mezi touto událostí a všestrannými úspěchy současnosti.

Realizace idejí Velkého října se promítá do všech oblastí našeho života a práce. Platí to v plné míře i pro oblast vojenství, v níž spatřujeme přímou souvislost mezi Velkou říjnovou socialistickou revolucí a vznikem Rudé armády a válečného loďstva v roce 1918.

Potřeba ozbrojených sil nového typu vyplynula z reálné revoluční situace, z nutnosti ozbrojené obrany revolučních vymožeností proti imperialistické intervenci. Právním aktem, který vyznačil počátek vytvoření Rudé armády, byl dekret z 15. (28.) ledna 1918. Za den založení pravidelných útvarů této armády se považuje 23. únor 1918, kdy rodící se ozbrojené síly země Sovětů porazily německá vojska u Pskova a Narvy a dokázaly, že jsou reálnou a účinnou bojovou silou.

Rudou armádu zrodila tedy Velká říjnová socialistická revoluce, která nastolila v sovětské zemi nejvyspělejší společenské a státní zřízení. Zde se potvrdila marxisticko-leninská téze, že charakter každé armády je přímo určen politickou organizací společnosti, třídní podstatou státu.

Největší podíl na rozpracování teoretických a praktických otázek socialistické vlasti má V. I. Lenin. Patří mu historická zásluha na stanovení vojenského programu proletářské revoluce. Rudá armáda byla vybudována jako armáda bránící nejvlastnější zájmy pracujících mas, jejich lidovou moc. Na III. všeruském sjezdu sovětů v lednu 1918 pronesl V. I. Lenin v této souvislosti památná slova: „Teď není třeba bát se člověka s puškou, protože brání pracující a bude nemilosrdný v potlačení panství vykořisťovatelů“. V Rudé armádě získaly národy Sovětského svazu ochránkyni svých třídních a národních zájmů.

Nová armáda se stala armádou bratrství a družby národů SSSR v duchu proletářského internacionalismu. Byla vždy věrna této své internacionální úloze. Projevilo se to již v letech občanské války a zahraniční vojenské interven-

ce, kdy v řadách Rudé armády bojovali kromě národů Ruska i tisíce dobrovolníků skoro všech národností střední Evropy. Ještě u příležitosti 50. výročí Velké říjnové socialistické revoluce bylo vyznamenáno 3 363 občanů socialistických států za aktivní účast v občanské válce.

Internacionální úloha Sovětská armády se výrazně projevila též v podpoře a pomoci revolučnímu úsilí různých zemí. V roce 1921 to byla bratrská pomoc revolučním silám mongolského lidu v boji s bělogvardějskou kontrarevolucí. V letech 1923—1927 byla poskytnuta významná pomoc při výstavbě a organizaci Čínské lidové armády. Sovětští vojáci — internacionalisté se spolu s jinými antifašisty podíleli na boji proti fašismu ve španělské občanské válce.

Sovětský svaz a jeho ozbrojené síly poskytly v roce 1956 bratrskou pomoc maďarskému lidu v boji s kontrarevolucí, podporovanou reakčními kruhy ve vedoucích imperialistických státech. Byly to rovněž ozbrojené síly SSSR a jejich představitelé, kteří pomohli socialistické Kubě vytvořit moderní armádu, schopnou ubránit tuto nejzápadnější výspu socialismu. Sovětští vojáci dokázali vysokou uvědomělost v plnění internacionálních povinností, když přišli v srpnu 1968 na pomoc československému lidu, jehož revoluční vymoženosti ohrožovala vnitřní kontrarevoluce a vnější reakce.

Sovětská armáda se stala silou, která nedovoluje imperialismu získat ztracenou historickou iniciativu a obrátit kolo dějin zpět. V tom spočívá i hlavní stránka jejího historického poslání.

Na základě vojenskoteoretického dědictví V. I. Lenina se rozvíjela a dále rozvíjí i sovětská vojenská věda, teorie a praxe vojenského umění socialistického společenského zřízení. Leninská stanoviska a závěry v oblasti vojenství umožňují určovat základní směry dalšího rozvoje vojenskovědeckého myšlení a vojenské praxe v závislosti na situaci, předvídat možný průběh a výsledky ozbrojených střetnutí a správně řídit výstavbu ozbrojených sil. Šedesátiletá praxe uplatňování těchto zásad je přesvědčujícím důkazem o jejich správnosti.

Sovětská vojenská věda se v období před Velkou vlasteneckou válkou rozvíjela spolu s ozbrojenými silami a současně hleděla daleko vpřed. Odhalila nové bojové možnosti ozbrojených sil, nové zdroje morálně bojových vlastností vojáků, hlavní směry vývoje vojenské techniky a výzbroje i způsobů jejich použití. Rozpracovala některé otázky charakteru příští možné války a z toho vyplývající zásady strategie a operačního umění.

Teoretické závěry sovětské vojenské vědy byly prověřovány v tomto období nejen na cvičeních, ale prošly i zkouškou bojů na jezeře Chasan, u řeky Chalchyn-Gol a v sovětsko-finském konfliktu v letech 1939—40.

Největší prověrkou správnosti závěrů sovětské vojenské vědy a současně jejich rozvinutím byla však Velká vlastenecká válka. V této těžké zkoušce dokázala sovětská vojenská věda svou převahu nad buržoazní. Svědčí o tom vynikající vítězství Rudé armády, dosažené na bitevních polích za složité vojensko-politické situace, často za velmi nepříznivých podmínek.

Zvlášť významný byl přínos sovětské vojenské vědy v oblasti strategie, zejména při vypracování otázek strategické ofenzívy a protiofenzívy. Ale i v oblasti operačního umění a taktiky bylo dosaženo ohromných úspěchů, zvláště v otázkách přípravy a vedení hlubokých operací, použití tankových a mechanizovaných svazků a svazů, zabezpečení bojové činnosti vojsk, součinnosti druhů vojsk a ozbrojených sil. Neméně důležité bylo i teoretické zdůvodnění a praktické řešení problematiky technické vybavenosti a organizační struktury ozbrojených sil.

Těchto úspěchů mohlo být dosaženo pouze uvolněním tvůrčí síly mas Velkou říjnovou socialistickou revolucí za podmínky plného respektování vedoucí úlohy Komunistické strany Sovětského svazu při tvůrčím uplatňování marxisticko-leninské teorie. V celé historii sovětského státu strana neustále pečovala a pečuje o další rozvoj sovětské vojenské vědy, usměrňuje úsilí velitelských kádřů o zvládnutí marxisticko-leninské metodologie zkoumání jevů války, o řešení aktuálních otázek vojenství a o plné využití stále rostoucích bojových možností soudobých ozbrojených sil.

Můžeme být hrdí na to, že i v Čs. lidové armádě je vedoucí úloha strany plně uplatňována na stejných teoretických základech.

První zkušenosti sovětské vojenské vědy čerpaly naše jednotky a svazky, bojující po boku Rudé armády ve Velké vlastenecké válce a partyzánské jednotky ve Slovenském národním povstání. I když šlo o zkušenosti převážně taktické nebo případně operačně taktického charakteru, víme, že příslušníci těchto jednotek si ve své většině uvědomovali přímý vztah politických základů SSSR jako státu nového typu k úspěchům ve výstavbě armády i v ozbrojeném střetnutí.

V plném rozsahu se učíme a uplatňujeme zkušenosti Sovětské armády po únoru 1948, kdy byly vytvořeny základní politické předpoklady pro výstavbu socialistické společnosti v naší zemi. V tomto tkví pro nás i hlavní význam únorového vítězství, jehož 30. výročí si v tomto roce připomínáme. Po splnění požadavků národně demokratické etapy revoluce, jež nebylo možné do února v důsledku odporu reakce v armádě prosadit, přistoupila KSČ k cílevědomé výstavbě československé armády jako armády socialistického typu.

Klement Gottwald formuloval krátce po únoru 1948 základní principy vojenské politiky, konkretizující úkoly, jež připadaly armádě v období výstavby socialismu na úseku zabezpečení země před ohrožením vnějším i vnitřním nepřitelem takto:

„Únorovým vítězstvím vstoupilo budování branné moci do rozhodujícího období. Naší snahou musí být vybudovat naprosto spolehlivou armádu, věrnou lidu, zcela oddanou lidově demokratickému řádu, vyspělou politicky, prodchnutou uvědomělou kázní, vládnoucí vysokým vojenským uměním a vybavenou moderními zbraněmi a technickými prostředky. Musíme se stále zdokonalovat, učit, zejména pak od našeho největšího spojence, Sovětské armády.“

Od této doby prakticky prožíváme rozvoj vojenství v úzké součinnosti se stranickým, státním i vojenským vedením sovětského státu. Jen zásluhou této součinnosti jsme mohli udržet krok s výsledky působení vědeckotechnické revoluce na oblast vojenství. Jen díky sovětské pomoci jsme mohli vyvodit důsledky pro armádní organismus, spojené se zavedením a vývojem zbraní hromadného ničení a ochrany proti nim, jakož i pro nové způsoby vedení bojové činnosti a změny ve vedení operací, spojené i se zaváděním nových druhů zbraní a bojové techniky. Bez sovětské pomoci by se naše armáda nikdy nemohla stát armádou soudobou, schopnou bojovat v náročných podmínkách moderní války.

Nositeli změn a dynamického vývoje jsou vždy konkrétní lidé, v našem případě vedoucí kádry našeho velitelského sboru, kteří jsou již po léta školeni na sovětských vojenských školách a v kurzech. Vycházejí z nich velitelé, u nichž je harmonicky rozvíjena jak politická, tak odborná stránka, kteří jsou schopni uplatňovat poznatky sovětské vojenské vědy na všech hlavních úsecích života a rozvoje naší lidové armády.

Můžeme dnes s hrdostí říci, že není jediného úseku v životě armádního organismu, v němž by nebyly plně uplatňovány poznatky sovětské vojenské vědy a vojenského umění.

K tomu přispívá i integrační proces armád států socialistického společenství, jehož základem je Varšavská smlouva v oblasti politické a vytvoření štábu a dalších orgánů velení Spojených ozbrojených sil účastnických států v oblasti vojenské.

Výstavba Čs. lidové armády probíhá podle společně dohodnuté linie výstavby ozbrojených sil států socialistického společenství v souladu s možnostmi národního hospodářství. Práce velitelů a štábů se rozvíjí podle stejných zásad vojenského umění s přizpůsobením k místu a úloze Čs. lidové armády při odražení možné nepřátelské agrese. Bojová pohotovost Čs. lidové armády je v souladu s požadavky a normami k plnění téhož úkolu s úvahou zvláštních podmínek prvního operačního sledu. Unifikace výzbroje a bojové techniky dnes odpovídá požadavkům jednotnosti, vedoucím k ekonomickému využití průmyslových možností socialistických států v oblasti obrany a zabezpečuje možnost vzájemné součinnosti spojeneckých svazů a svazků v jakýchkoli variantách bojové činnosti. Jednotný, hluboký a technicky vybavený systém PVOS států Varšavské smlouvy umožňuje účinně ničit vzdušného nepřítele.

Organizace vědeckovýzkumné základny v ozbrojených silách účastnických států umožňuje pružné předávání a využití výsledků ozbrojenými silami všech států socialistického společenství. Součástí vědeckého potenciálu socialistického společenství je i ta část, kterou disponují armády účastnických států. I v tomto směru disponuje největšími možnostmi a prostředky Sovětská armáda. Objevy a výsledky sovětské vědy jsou poskytovány bratrským armádám, včetně naší lidové armády. Zkušenosti sovětské vojenské vědy a úzká spolupráce našich vědeckovýzkumných kádrů se sovětskými protějšky má základní význam pro rozvoj našich ozbrojených sil.

Pro rozvoj vědeckovýzkumné práce v ČSLA má tedy otázka těsné spolupráce se Sovětskou armádou prvořadý význam teoretický, metodologický i praktický. Tuto spolupráci lze charakterizovat i jako snahu o 'co největší tvůrčí přínos příslušných orgánů Československé lidové armády do společného jednotného úsilí socialistických armád.

Významnou součástí procesu osvojení si poznatků sovětské vojenské vědy a vojenského umění se stala společná zaměstnání řídicích orgánů ozbrojených sil bratrských států podle odborností a hlavně společná cvičení, jejichž význam je třeba vidět v neoddělitelném spojení politických i odborných ukazatelů.

Naše armáda byla v posledních letech vyzbrojena novou, složitější bojovou technikou a výzbrojí. Současně vyvstaly nové složité úkoly v zabezpečení obranyschopnosti socialistického společenství i každého státu socialistického společenství. Zvýšila se úloha velitelského sboru. Jeho příslušníci museli zvládnout soudobou výzbroj, nové formy operace a boje, zdokonalit své znalosti a upevnit své politické přesvědčení.

Nová situace vyžaduje, aby příslušníci našeho velitelského sboru neustále zlepšovali metody řízení vojsk na základě tvůrčího využití nejnovějších objevů vědy a techniky a byli stále na úrovni požadavků vojenské teorie a praxe. Předpokládá to hluboce studovat poznatky sovětské vojenské vědy hlavně v oblasti charakteru a zvláštností soudobé války, změn způsobů vedení boje-

vé činnosti v souvislosti s novými druhy zbraní a bojové techniky, cest dosažení vysoké bojové pohotovosti vojsk a zdokonalení velení a veškeré řídicí práce.

V technické oblasti je důležité, aby se naši velitelé neustále informovali o důležitých technických objevch, o výsledcích dosažených v přírodních vědách, o základech jaderné fyziky, konstrukci a činnosti jaderných zbraní a jejich bojových vlastnostech.

Náležitou pozornost je nutné věnovat osvojení si leninského stylu práce. Především otázky komunistické ideovosti, stranické zásadovosti, leninské činnosti a tvořivého přístupu k řešení úkolů si ještě vyžádají značného úsilí při jejich aplikaci v našich podmínkách.

Bude třeba prohlubovat i znalosti ve vedení společné činnosti spojeneckých armád, více se zabývat problematikou řídicí a organizátorské práce, otázkami velení, koordinace bojového úsilí a všestranného zabezpečení operací, činnosti týlu jakož i zvýšením účinnosti internacionální výchovy příslušníků Československé lidové armády.

Velké úkoly nás čekají ve vojenskovědecké práci, která je dnes v rámci Spojených ozbrojených sil centrálně řízena. To vyžaduje zvýšit aktivitu vědeckých zařízení Československé lidové armády a stále zvyšovat jejich efektivnost. Bude třeba dosáhnout i zvýšení úrovně našeho podílu na rozvoji vojenské teorie i praxe, odhalovat nové směry vývoje vojenství a neustále usilovat o zvýšení bojové připravenosti ozbrojených sil.

Závěry ve vojenství si vyžádají ještě hlubší zvládnutí marxisticko-leninské metodologie při řešení aktuálních otázek rozvoje všech stránek vojenství. Základním předpokladem přitom zůstává stranickost ve vědě, objektivní zkoumání jakéhokoliv jevu a všestrannost vědeckého poznání.

V naší společnosti jsou dány všechny nezbytné podmínky pro všestranný rozvoj vojenství. Je zde možnost těžit z bohatých zkušeností Sovětské armády, kádry Československé lidové armády mají potřebné znalosti marxismu-leninismu a jeho metodologie i vysokou odbornou úroveň, je jim věnována neustálá péče naší strany a máme pevnou oporu v politické organizaci států socialistického společenství — Varšavské smlouvě.

Tyto skutečnosti a jistoty jsou základem nezvratného přesvědčení o správnosti naší cesty při výstavbě a zvyšování kvality Československé lidové armády.

Plně si uvědomujeme historickou souvislost 60. výročí vzniku Sovětské armády s odkazem Velké říjnové socialistické revoluce a v našich podmínkách s 30. výročím únorového vítězství. Tato souvislost je pro nás závazkem i inspiací. Budeme dále uplatňovat a v naší každodenní práci při výstavbě a přípravě Československé lidové armády naplňovat ty tradice, které před šedesáti lety otevřel vznik Sovětské armády a naplnil náš pracující lid, který v únoru 1948 řekl své mohutné a jednotné ano pro socialistickou a komunistickou budoucnost naší vlasti.